

A KÚRIA v é g z é s e

Az ügy száma: Knk.IV.37.349/2016/2.

A tanács tagja: dr. Kozma György a tanács elnöke, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó előadó bíró,
dr. Balogh Zsolt bíró

Kérelmező: Opre Roma – Cigány Demokratikus Néppárt

Kérelmező képviselője: Dr. Kenéz Márta ügyvéd

Kérelmezett: Nemzeti Választási Bizottság

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: kérelmező

Az ügy tárgya: alanyi jogon járó juttatások

Rendelkező rész

A Kúria

- a Nemzeti Választási Bizottság 18/2016. számú határozatát helybenhagyja;
- a felülvizsgálati eljárás illetéke az állam terhén marad.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy alapjául szolgáló tényállás

- [1] A kérelmező 2016. március 4-én aláírásgyűjtő ívet nyújtott be a Nemzeti Választási Bizottsághoz a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 3. § (1) bekezdése szerinti hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő íven az alábbi kérdés szerepelt:
„Akarja-e, hogy minden magyar állampolgár – aki magyarországi, bejelentett lakóhellyel rendelkezik –, havi nettó 100 000 Ft, a kisgyermeket váró édesanyák pedig havi nettó 200 000 Ft alanyi jogon járó juttatást kapjanak?”
- [2] A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 18/2016. számú határozatában az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadta. Indokolását az Nsztv. 11. §-a folytán alkalmazandó Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) és b) pontjában foglalt tilalomra, valamint az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerinti népszavazási egyértelműségi szabályra alapozta.
- [3] Az NVB az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjára hivatkozással megállapította, hogy a kérdés kapcsán megtartandó érvényes és eredményes népszavazás hozzávetőleg 10.000 milliárd forinttal terhelné meg a hatályos és a jövőbeli költségvetést, amely többletkiadás így

Knk.IV.37.349/2016/2.

megkérdőjelezné a mindenkori költségvetés fenntarthatóságát. A népszavazás ezen eredménye az Alaptörvény N) cikk (1) bekezdésének sérelmével járna, amely alaptörvény-ellenességet csak az Alaptörvény módosítása oldhatna fel. Az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontja értelmében azonban nem lehet országos népszavazást tartani az Alaptörvény módosítására irányuló kérdéstről.

- [4] Az NVB határozata értelmében a kérdés hitelesítésének akadályát képezte továbbá az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés b) pontja is. Az NVB határozata értelmében – figyelemmel az Alkotmánybíróság gyakorlatára is – a kérdés alapján megtartott eredményes és érvényes népszavazás a jövőbeli költségvetési törvények tartalmát közvetlenül és jelentős módon érintené azáltal, hogy új kiadási jogcímeket határozna meg, illetve évente több mint 10.000 milliárd forinttal emelné meg a jövőbeli költségvetések kiadási előirányzatának fösszegét.
- [5] Végül az Nsztv. 9. § (1) bekezdése alapján, a kérdés egyértelműségével összefüggésben az NVB rámutatott: a hitelesíteni kért kérdés valójában két kérdést foglal magában, amely kizárja, hogy a választópolgárok a két részkérdésben külön-külön nyilváníthassanak véleményt. Ezen túlmenően nem egyértelmű a kérdésben alkalmazott „juttatás” fogalom, így kétséges, hogy a kérdés szerinti juttatások magukban foglalják-e a jelenleg is folyósított ellátásokat, illetve az is, hogy a havi 100 000 és a kisgyermeket váró anyáknak a kérdés értelmében járó 200 000 forint, alanyi jogon járó pénzösszeg milyen formában, milyen jogcímen kerülne kifizetésre. Az NVB szerint az érvényes és eredményes népszavazás alapvetően változtatná meg a szociálpolitikát, amelynek hatásai előre nem láthatóak, így a választópolgár a döntés során nem látná előre annak következményeit, azaz nem tudna felelős döntést sem hozni a kérdés alapján.
- [6] A népszavazási egyértelműség körében hivatkozott az NVB arra is, hogy a „kisgyermeket váró édesanyák” kifejezés jelentéstartalmának kétségessége megtévesztő a választópolgárok számára és a jogalkotó számára bizonytalanná teszi a 200 000 forint alanyi jogon járó juttatás alanyi körének meghatározását.

A felülvizsgálati kérelem

- [7] A kérelmező az Nsztv. 29. § (1) bekezdésében foglalt határidőben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a 18/2016. NVB határozattal szemben, kérte a határozat megváltoztatását, az aláírásgyűjtő ív hitelesítését.
- [8] A felülvizsgálati kérelem alaptörvényi, jogszabályi hivatkozást nem tartalmaz, a kezdeményezés Kúria általi „elfogadását” kérte. Indokolásában – konkrétan megfogalmazott érvek nélkül – utalt az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdése a) pontjában foglalt tilalomra, arra, hogy a „juttatás” kifejezést „minden józanul gondolkodó ember tudja definiálni”, ezért az NVB ezzel kapcsolatos elutasító érvelése csupán kifogás. A felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint az NVB határozatában kiskorúsította a magyar társadalmat az az okfejtés, amely szerint a kérdés népszavazási sikere a szociális ellátások rendszerének olyan mértékű átalakítására vezetne, amely akadályát képezné a választópolgárok felelősségteljes döntésének. Végül utalt arra, hogy a „gyermeket váró édesanya” egyértelmű tartalommal rendelkező fogalom, az NVB határozatának ezzel ellentétes indokolásában bűjtatott előítélet volt felfedezhető.

A döntés indokolása

- [13] A Kúria előjában a Knk.IV.37.728/2013. számú határozatát (a továbbiakban: Kh.) hivatkozva, amelyben a jelen felülvizsgálati kérelemhez hasonló felvetések kapcsán a Kúria alkotmányos összefüggésekre is rámutatva, részletesen értelmezte a jogállamiság és a népszuverenitás elvének a népszavazás intézményével való kapcsolatát, a hatalomgyakorlás közvetlen és közvetett módjának összefüggéseit, az Alaptörvény által ezen kérdéskörben létrehozott egyensúlyt, amelyet

Knk.IV.37.349/2016/2.

népszavazással nem lehet megbontani és amely egyensúlyt az Nsztv. rendelkezései értelmében az NVB és a felülvizsgálat elbírálása révén a Kúria hivatott megőrizni. A Kh. ebben a körben értelmezte az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdése szerinti népszavazással el nem dönthető, ún. tilalmazott kérdésköröket, azok indokoltságát is. Végül részletes, az Alkotmánybíróság gyakorlatát is tartalmazó összefoglalót adott a népszavazáshoz való jog tartalmára nézve. A Kh.-ban foglaltak alapján tehát a nép csak azokban a kérdésekben nyilváníthat véleményt, lényegében az Országgyűlés helyébe lépve, amelyek nem eredményezik az Alaptörvény módosítását [Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pont], illetve nem érintenek az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés b) pontja szerinti törvényi szabályokat.

- [14] A Kúria eddig gyakorlatában több esetben is állást foglalt alaptörvényt módosító népszavazási kérdések kapcsán, gyakorlata ebben a tekintetben is egyértelmű. Kifejezetten a központi költségvetésről szóló törvényt érintő kérdéseket bírált el a Knk.IV.38.133/2015/3., a Knk.IV.37.467/2015., a Knk.IV.37.456/2015., valamint a Knk.IV.37.339/2015. számú határozataiban.
- [15] A Kúria megállapította, hogy az NVB támadott határozata megfelelt az eddigi kúriai gyakorlatnak, mivel a kezdeményezés sikere a hatályos és minden további költségvetésről szóló törvényt alapvetően, milliárdokban mérhető kiadással terhelné meg, megkérdőjelezve adott esetben az állam működőképességét is. Ezért a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés sikeressége esetén az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjába ütköző módosítását indokolná, és a 8. cikk (3) bekezdés b) cikke szerinti tárgykört érint. Következésképpen az NVB jogszerűen tagadta meg annak hitelesítését.
- [16] A felülvizsgálati kérelem jogilag értékelhető érvek nélkül vitatta az NVB határozatának népszavazási egyértelműséggel kapcsolatos megállapításait. Ebben a körben ezért csupán arra szükséges utalni, hogy az Nsztv. által szabályozott ún. népszavazási egyértelműség intézményének az Alkotmánybíróság gyakorlatában gyökerező alapjai vannak [51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 395.], amelyet a Kúria maga is, rendszeresen alkalmaz gyakorlatában (erről elsőként: Kvk.37.300/2012., 7. pont). Az egyértelműségi teszt azt a célt szolgálja, hogy a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés egyszerre legyen értelmezhető és a körülmények gondos mérlegelése alapján, megalapozottan meghozható döntés alapja a felülvizsgálati kérelem szerinti „józanul gondolkodó ember” és az Országgyűlés számára is, mivel az jogilag szabatosan megalkotandó törvények alapját képezi.
- A Kúria megállapította, hogy az NVB jogszerűen és helyesen alkalmazta az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerinti egyértelműségi tesztet, ezért határozata ebben a tekintetben is jogszerű volt.

Záró rész

- [17] A Kúria az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. §-a alapján rendelkezett a felülvizsgálati eljárási illetékének viseléséről.
- [18] A Kúria e végzéséről az Nsztv. 30.§ (4) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben nyolc napon belül közleményt tesz közzé.
- [19] A jogorvoslatot az Nsztv. 30.§ (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. június 21.

Knk.IV.37.349/2016/2.

dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó sk. előadó bíró, dr. Balogh Zsolt sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő